

CUVÂNT PASTORAL LA NAȘTEREA DOMNULUI, 2025

„Și Cuvântul S-a făcut trup”

† Ciprian

prin harul lui Dumnezeu

Arhiepiscop al Buzăului și Vrancei

*Cinstului nostru cler, cinului monahal
și dreptcredincioșilor creștini din Eparhia noastră,
har și pace de la Dumnezeu, iar de la noi, părintească binecuvântare!*

**Preacuvioși și preacucernici părinți,
Preacuvioase mame și iubiți credincioși,**

Perioada celor 40 de zile de post, rânduită de Părinții Bisericii ca timp de pregătire duhovnicească pentru întâmpinarea praznicului *Nașterii Domnului*, a constituit pentru fiecare dintre noi – slujitori ai Sfintelor Altare, monahi și dreptcredincioși ai comunităților parohiale – un binecuvântat prilej de meditație asupra adevărilor de credință legate de taina Întropării Fiului lui Dumnezeu în istoria omenirii și, totodată, o sfântă așteptare a întâlnirii noastre duhovnicești cu Pruncul dumnezeiesc Iisus Hristos, a Căruia naștere, petrecută acum 2025 de ani în Bethleemul Iudeei, este sărbătorită de toți creștinii cu deosebită bucurie și veselie, cu speranța într-o lume mai bună și mai dreaptă și, mai ales, cu încredere în pronia divină.

Participarea la sfintele slujbe din duminici și sărbători, atât de înălțătoare datorită frumuseții literar-liturgice și profunzimii teologice a cântărilor bisericesti, ascultarea cuvintelor evanghelice la Sfânta Liturghie, înmulțirea rugăciunii particulare și comunitare și împlinirea după putință a faptelor de milostenie, ca expresie a iubirii de Dumnezeu revărsată asupra aproapelui, sunt tot atâtea trepte ale urcușului nostru spiritual spre această intimă comuniune cu Domnul păcii și Izbăvitorul lumii, Mântuitorul Hristos.

Luminați de harul narativ al Sfinților Evangheliști, prin care ne-am împărtășit și noi de bunele vestiri de bucurie ale Întropării și Nașterii Domnului Iisus, grație cooperării liber consimțite a Sfintei Fecioare Maria cu Dumnezeu-Preasfânta Treime¹, și călăuziți de Steaua înaintemergătoare a Soarelui dreptății, ca și magii de la Răsărit², ne bucurăm astăzi că am izbutit să ajungem la capătul pelerinajului nostru duhovnicesc, scrutând cu ochii minții minunea de la Bethleem, când Dumnezeu-Fiul, din iubire infinită față de

---

¹ Luca 1, 26-38; 2, 1-20; Matei 1, 18-25

² Matei 2, 1-12

oameni și în desăvârșită ascultare de Dumnezeu-Tatăl, S-a pogorât pe pământ, „chip de rob luând [...] și la înfățișare aflându-Se ca un om”³, pentru ca pe omul care s-a făcut rob legii păcatului⁴ să-l elibereze de sub stăpânirea șarpelui celui de demult⁵ și să-i ofere din nou șansa și puterea de a dobândi asemănarea prin har cu Dumnezeu, Creatorul său.

Astăzi, Fiul Tatălui ceresc, *Cel de nimic încăput, Care are cerul tron și pământul așternut picioarelor, a primit să Se nască într-o peșteră mică; Cel ce Se îmbracă dumnezeiește cu lumina ca și cu o haină este înfășat în scutece de Maica Sa; Cel ce stă pe tronul de heruvimi Se așază în ieslea necuvântătoarelor*⁶. Astăzi, „*Cel nevăzut Se face văzut; Cel neapropiat Se poate atinge acum cu mâna omenească; Cel fără de început Se începe și Fiul lui Dumnezeu Se face Fiul Omului*”⁷. Îngerii cu păstorii împreună se bucură și dănuiesc, „*lăudând pe Dumnezeu și zicând: Slavă întru cei de Sus lui Dumnezeu, și pe pământ pace, între oameni bunăvoire*”⁸, pentru că astăzi, în cetatea lui David, ni S-a născut Mântuitor, Care este Hristos Domnul⁹. Aceasta este taina cea din veac ascunsă și de îngeri neștiută, dezlegată „*la plinirea vremii*”¹⁰ de către Însuși Dumnezeu-Cuvântul, a Căruia naștere după trup „*de la Duhul Sfânt și din Pururea Fecioara Maria*” – cum mărturisim în Crez – constituie evenimentul crucial ce a marcat definitiv istoria omenirii, actualizat prin credință, an de an, de toți cei care și-au unit viața cu El în Taina Sfântului Botez.

Dreptmăritori creștini,

Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan, vorbind mai întâi despre identitatea și existența din veșnicie a Fiului lui Dumnezeu – numit de el și Logosul (în limba greacă) sau Cuvântul –, *prin Care și pentru Care Dumnezeu-Tatăl a creat lumea văzută și nevăzută*¹¹, apoi despre perspectiva celor ce cred în Numele Lui de a se face fii ai lui

---

³ Filipeni 2, 7

⁴ Romani 7, 23

⁵ Apocalipsa 12, 9

⁶ Sf. Ioan Damaschin, *Cuvântări la sărbători împărătești, la sărbători ale Maicii Domnului și la sfinți*, Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2010, pp. 27-28.

⁷ Sf. Grigorie Teologul, *Cuvânt la Nașterea Mântuitorului Iisus Hristos*, Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2009, p. 8.

⁸ Luca 2, 13-14

⁹ Luca 2, 11

¹⁰ Galateni 4, 4

¹¹ Ioan 1, 3; Coloseni 1, 16

Dumnezeu¹², prin harul unei nașteri de Sus¹³, în versetul 14 din Prologul Evangheliei sale, dă mărturie despre împlinirea *planului dumnezeiesc, ce s-a hotărât din veșnicie în Sfatul Preasfintei Treimi*¹⁴, cu privire la Întruparea Fiului, zicând: „**Și Cuvântul S-a făcut trup și S-a sălășluit întru noi și am văzut slava Lui, slavă ca a Unuia-Născut din Tatăl, plin de har și de adevăr**”.

Ce ne descoperă, în acest text, Apostolul iubirii dumnezeiești, Sfântul Ioan Teologul?

În prima propoziție, „*Și Cuvântul S-a făcut trup*”, ne arată că, în momentul zămislirii celei mai presus de fire a Pruncului Iisus în *pântecele neprihănit al Fecioarei Maria, prin puterea creatoare a Duhului Sfânt*¹⁵, Dumnezeu-Cuvântul Și-a asumat firea omenească pătimitoare, afară de păcat, înțelegând prin aceasta că Și-a însușit deodată **trup omenesc, concret și palpabil**, alcătuit din carne, oase și sânge (cuvântul din greacă pentru „trup” fiind σάρξ, care înseamnă carne), **și suflet omenesc mintal și rațional**, ceea ce înseamnă că Mântuitorul Hristos a fost și rămâne în veac Dumnezeu adevărat și Om adevărat, o Persoană unică, divino-umană, în care coexistă armonios cele două firi, dumnezeiască și omenească, unite în ipostasul Cuvântului, „*în chip neamestecat, neschimbat, neîmpărțit și nedespărțit*”, după definiția Sfinților Părinți de la Sinodul al IV-lea Ecumenic. „*Pentru aceea, nu vorbim de om îndumnezeit, ci de Dumnezeu întrupat. Căci fiind prin fire Dumnezeu desăvârșit, Același S-a făcut prin fire om desăvârșit*”¹⁶.

Prin urmare, **Dumnezeu-Omul**, Care a viețuit pe pământ împreună cu oamenii și asemenea lor, **n-a fost o închipuire sau un duh, n-a fost o entitate impersonală, volatilă sau aparentă**, ci o Persoană concretă, având chip omenesc, înzestrată cu toate însușirile proprii firii umane, inclusiv pătimirea, stricăciunea și moartea, pe care însă le-a transfigurat, reșezându-le în starea lor originală. Mai mult decât atât, acceptând de bunăvoie suferințele generate de chinurile și răstignirea pe Crucea Golgotei, care au culminat cu moartea Sa jertfelnică pentru izbăvirea oamenilor de tirania morții, Mântuitorul Iisus Hristos Și-a îndumnezeit, în chip desăvârșit, firea

---

¹² Ioan 1, 12

¹³ Ioan 1, 13; 3, 3

¹⁴ Efeseni 3, 11

¹⁵ Luca 1, 35-38

¹⁶ Sf. Ioan Damaschin, *Dogmatica*, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001, p 116.

omenească asumată prin Întrupare, iar după Învierea și Înălțarea Sa la ceruri, ne-a oferit tuturor posibilitatea ca, prin împărtășirea cu Sfântul Trup și Scumpul Său Sânge, în Taina Sfintei Euharistii, să dobândim mântuirea sufletelor noastre și chiar îndumnezeirea, adică asemănarea și unirea noastră, pe cât este cu putință, cu Dumnezeu. De altfel, potrivit Părinților Bisericii, în frunte cu Sfântul Maxim Mărturisitorul, acesta a și fost scopul cel dintâi și ultim al Întrupării Cuvântului: **îndumnezeirea celor mântuiți.**

În cea de-a doua propoziție, „și S-a sălășluit întru noi”, Sfântul Evanghelist Ioan întărește afirmația precedentă, precizând că Fiul Cel Unul-Născut, „Care este chipul lui Dumnezeu”¹⁷ și sălășluiește „în sânul Tatălui”¹⁸, aplecând cerurile, **S-a pogorât** pe pământ, întru smerenie desăvârșită, ca **să-Și facă sălaș** mai întâi în firea omenească asumată de El prin Întrupare, apoi în fiecare dintre noi – cei ce purtăm chipul Său, adică în trupul nostru însuflețit și înzestrat cu minte și rațiune –, atunci când ne împărtășim cu Trupul Său omenesc îndumnezeit. În interpretarea dată acestui text, Sfântul Chiril al Alexandriei și Teodor de Mopsuestia spun că *Logosul Și-a așezat cortul dumnezeirii Sale în intimitatea naturii umane, îmbogățind-o și îndumnezeind-o*¹⁹, iar Sfântul Ioan Gură de Aur completează, explicând că Dumnezeu-Cuvântul „locuiește mereu în acest cort, căci S-a îmbrăcat cu trupul nostru, nu ca unul care avea să îl lepede mai apoi, ci ca unul care avea să îl poarte mereu cu Sine. De nu ar fi fost așa, nu l-ar fi învrednicit de tronul împărătesc și, purtându-l, nu ar fi primit închinare de la toate oștirile de Sus”²⁰, când S-a înălțat întru slavă de pe pământ la ceruri.

Toate aceste tâlcuiri ale Părinților Bisericii confirmă ceea ce a dorit să transmită Sfântul Evanghelist Ioan în textul analizat, și anume că Întruparea Cuvântului a avut drept scop nu doar mântuirea oamenilor, înțeleasă ca expresie a milostivirii lui Dumnezeu față de credincioșii care se străduiesc să împlinească poruncile Evangheliei Sale, cu poticnirile inerente vieții pământești, dar și cu ridicările acestora prin pocăință, cât mai ales îndumnezeirea lor, ca împărtășire din sfințenia lui Dumnezeu. Iar aceasta este un dar oferit ca răsplată celor care și-au dorit cu atâta ardoare asemănarea cu Dumnezeu, încât, renunțând la bunurile lumii acesteia trecătoare și trăindu-și viața în

---

¹⁷ 2 Corinteni 4, 4; Coloseni 1, 15

¹⁸ Ioan 1, 18

¹⁹ Sf. Ioan Gură de Aur, *Omilii la Evanghelia după Ioan*, 11, 2, vol. 1, coll. *Părinți și Scriitori Bisericești*, serie nouă, 15, Ed. Basilica, București, 2016, p. 120, nota 278.

²⁰ Sf. Ioan Gură de Aur, *Omilii la Evanghelia după Ioan*, 11, 2, vol. 1, p. 121.

aspre nevoițe, cu post, rugăciune neîncetată și lucrarea virtuților, au înaintat în viața duhovnicească prin curățirea de patimi și iluminarea minții, grație cooperării lor cu harul Sfântului Duh, primit la Botez, ajungând apoi la contemplarea sau vederea lui Dumnezeu în lumina Sa cea neapropiată. Este vorba aici despre cei care, auzind chemarea Mântuitorului Hristos, adresată în chip tainic prin cuvintele: „*Iată stau la ușă și bat; de va auzi cineva glasul Meu și va deschide, voi intra la el și voi cina cu el și el cu Mine*”²¹, Îi deschid, cu bucurie și cu smerenie, ușa inimii lor, iar El, intrând în intimitatea firii umane, Își face acolo sălaș dumnezeiesc, oferindu-Se pe Sine Însuși la cină drept hrană cerească, prin care primitorul se unește cu Dăruitorul bunătăților celor veșnice, făcând experiența comuniunii de viață în iubirea Preasfintei Treimi. Așadar, „*Cel ce este Fiu adevărat al lui Dumnezeu S-a făcut Fiu al omului, ca pe fiii oamenilor să-i facă fii ai lui Dumnezeu*”²².

Iată de ce considerăm atât de importante cunoașterea și reafirmarea acestor adevăruri de credință, atunci când vorbim despre Dumnezeu-Omul, Mântuitorul Iisus Hristos, al Căru Sfânt Nume S-a imprimat ca o pecete în conștiința și în inimile noastre, dând consistență identității noastre de creștini și de fii ai lui Dumnezeu după har.

Iubiți frați și surori în Domnul,

Ascultând cele de mai sus, poate că v-ați întrebat în sinea frațiilor voastre de ce a trebuit să vă obosească cu astfel de cugetări teologice ale Sfinților Părinți, de vreme ce toată lumea știe ce s-a întâmplat pe vremea împăratului roman Octavian Augustus și a tiranului rege Irod cel Mare, în Bethleemul Iudeei, iar colindele noastre, atât de variate și bogate, ne-au vestit deja *Nașterea Domnului* sau Crăciunul încă de la începutul acestei luni. Nu mă îndoiesc că cei mai mulți dintre creștini cunosc bine acest adevăr istoric și-i acordă importanța cuvenită, raportându-se la el ca atare. Am considerat însă a fi necesar să pătrundem mai adânc în semnificația praznicului, plecând de la esența credinței noastre ortodoxe, întemeiată pe dogma Sfintei Treimi, pe care trebuie s-o conștientizăm mai mult, din perspectiva țelului vieții noastre pământești, și anume pregustarea încă de aici a vieții veșnice, prin unirea tainică și reală cu Mântuitorul Iisus Hristos.

---

²¹ Apocalipsa 3, 20

²² Sf. Ioan Gură de Aur, *Omilii la Evanghelia după Ioan*, 11, 1, vol. 1, p. 118.

Or, această unire duhovnicească, ce presupune o relație de iubire între noi și Dumnezeu-Omul, după modelul comuniunii de iubire dintre cele trei Persoane ale Sfintei Treimi, este posibilă tocmai datorită faptului că am fost creați de Dumnezeu „după chipul Său”, ca persoane. Încât folosirea sintagmei „persoana umană” nu constituie nicidecum un pleonasm, cum s-ar crede, deoarece există și Persoane divine, iar omul este singura ființă pământească înzestrată cu suflet rațional, având capacitatea de a relaționa și de a comunica prin cuvânt articulat (*διὰ λόγου*) cu semenul său și cu Dumnezeu, grație Cuvântului Întrupat, Rațiunea Supremă. De altfel, cuvântul grecesc *πρόσωπον* (persoană) – compus din prepoziția *πρός* (spre) și substantivul *ἡ ὤψις, -ωπός* (privire, vedere) – semnifică acea ființă capabilă să privească în față, în mod conștient, o altă ființă, iar aceasta, în plan pământesc, nu poate fi decât omul (*ἄνθρωπος*), cel menit să privească în sus.

A trebuit să facem o astfel de incursiune semantică în teologia trinitară pentru a înțelege faptul că, în ceea ce privește viața noastră duhovnicească, nu putem înainta spre o autentică relație cu Dumnezeu decât conștientizând calitatea Sa de Persoană, Căreia ne putem adresa în rugăciune, prin cuvânt rostit sau gândit, și Care ne răspunde în chip tainic, în așa fel încât să-I putem simți prezența. De acest adevăr ne încredințează toți sfinții isihăști ai Bisericii Răsăritene, care au făcut experiența cercetării lor de către Duhul Sfânt în timpul rugăciunii neîncetate, săvârșită în duh de smerenie și pocăință, iar, ca răsplată, Hristos Domnul **S-a sălășluit** în mintea și în inima lor, făcându-i vrednici de vederea luminii dumnezeiești. Însă o astfel de experiență duhovnicească nu este rezervată doar unor persoane anume; toți dreptcredincioșii creștini, care s-au înnoit „*prin baia nașterii celei de a doua*”²³ și au primit harul înfierii de la Dumnezeu-Tatăl, în numele Fiului Său Cel Întrupat, răstignit și înviat, pot parcurge drumul anevoios al sfințeniei, ceea ce implică o strădanie personală lăuntrică de a-L urma pe Hristos cu toată ființa, asumându-și consecințele răstignirilor de tot felul, dar și bucuria învierii din moartea păcatului.

Această bucurie sfântă, ca *roadă a Duhului*²⁴ în sufletul plugărit cu credință, prin rugăciune smerită și pocăință sinceră, poate fi simțită de orice creștin căruia îi pasă de starea sa duhovnicească, îndeosebi, în Taina Sfintei Spovedanii, unde dialogul său cu preotul duhovnic, în prezența tainică, nevăzută cu ochii trupești, dar reală, a *Marelui*

---

²³ Tit 3, 5

²⁴ Galateni 5, 22

*nostru Arhiereu*²⁵, Duhovnicul desăvârșit, este pecetluit cu harul iertării păcatelor și cu pregustarea cinei comunionale, la care este invitat și așteptat de Însuși Hristos, Dătătorul vieții veșnice.

Dintotdeauna, Părinții Bisericii ne-au învățat și îndemnat ca oricine se simte împovărat și dorește cu adevărat descătușarea sufletului din lanțurile păcatelor ce-i apasă cugetul să apeleze la ajutorul preoților care au fost întăriți cu harul duhovniciei, de la care pot primi îndrumare și canon de îndreptare, ca medicament de vindecare a bolilor sufletești, precum și cuvânt de îmbărbătare în purtarea crucii personale, cu demnitate creștină, în duhul Evangheliei lui Hristos.

Din nefericire, atunci când credința a slăbit și iubirea s-a împușinat, când păcatul filavției (al iubirii trupești de sine) și al îndreptățirii de sine a sporit, când încrederea în purtarea de grijă a lui Dumnezeu s-a diminuat și capacitatea slujitorilor Bisericii de a oferi răspunsuri adecvate la întrebări existențiale a fost pusă sub semnul îndoielii, creștinul de oriunde, **cândva penitent**, a sfârșit prin a-și pierde busola duhovnicească, ceea ce l-a determinat ca, în stările sale de tulburare sufletească, să ceară un alt fel de ajutor, din partea medicului psiholog. Cu pregătirea sa de specialitate și cu experiența comunicării dobândită în timp, la care se adaugă disponibilitatea de a asculta, răbdarea și implicarea în soluționarea problemelor ce-l frământă pe creștinul **devenit acum pacient**, psihologul îi poate fi realmente de ajutor, însă până la un punct: cel care face diferența dintre el și preotul duhovnic, și anume prezența și lucrarea harului în Taina Sfântă a Spovedaniei, săvârșită doar de cel investit cu putere de Sus.

Cele relatate cu privire la această involuție a creștinului în plan duhovnicesc, respectiv opțiunea pentru psiholog în locul duhovnicului, sunt îndeobște cunoscute și ne preocupă din perspectivă bisericească, în sensul revenirii la starea firească a tratării problemelor de natură duhovnicească, în spațiul sacru al Sfintei Biserici, cu mijloace spirituale specifice. Și totuși, lucrurile n-ar fi atât de grave dacă creștinul zilelor noastre ar apela doar la acest tip de ajutor; în definitiv, psihologul este o persoană umană, de multe ori chiar credincioasă, instruită să cultive dialogul cu o altă persoană, pe care o încurajează să-și deschidă sufletul și, sub garanția confidențialității, să i se destăinuie, în speranța despovărării de gândurile ce-o apasă.

---

²⁵ Evrei 4, 14

Ceea ce ne îngrijorează în ultima vreme este faptul că din ce în ce mai mulți oameni recurg la o nouă metodă de a-și rezolva problemele personale de natură spirituală, apelând la așa-numita inteligență artificială, pe care nici nu știi cum s-o definești, dar care i se îmbie oricui accesează un dispozitiv electronic, „recomandându-se” ca fiind „cineva” atotștiutor, capabil să furnizeze nu doar informații de orice fel, ci chiar să poarte un dialog cu omul, ca și cum ar fi o persoană.

Fără a pretinde că sunt un cunoscător al acestui domeniu propriu informaticii, consider că această mare tentație a secolului în care trăim, tehnologia digitală performantă – de altfel benefică în multe domenii de activitate –, poate avea repercusiuni dramatice asupra vieții spirituale a creștinului. Dacă în trecutul nu prea îndepărtat s-a putut constata o anumită tendință din partea unor credincioși de a transfera spovedania din spațiul bisericesc în cel online, solicitând preotului „consultații duhovnicești” prin intermediul unei adrese de e-mail – ceea ce presupunea totuși existența unei alte persoane la celălalt capăt al rețelei electronice –, astăzi, se pare că unii creștini nu mai sunt satisfăcuți de această facilitate asigurată de era comunicării și au început să se „mărturisească” în fața ecranului unui dispozitiv electronic, vorbind cu o „entitate” impersonală, abstractă și fără chip – deși se recomandă și e percepută ca fiind concretă –, definită în limbajul internațional cu sintagma „inteligență artificială” (IA).

Solicitată de interlocutori să le răspundă la tot felul de întrebări și curiozități, unele foarte complexe și delicate, aceasta izbutește să formuleze, într-un timp extrem de scurt, răspunsuri coerente, complete și mai mult decât satisfăcătoare rațiunii și chiar sufletului, încât beneficiarul lor este de-a dreptul cucerit și subjugat de această inteligență. Și întrucât îi promite, în plus, confidențialitate și imparțialitate, ajunge să-i împărtășească cele mai ascunse gânduri și frământări lăuntrice, pentru care așteaptă cuvânt de folos și soluții de rezolvare concretă a problemelor sale. Iar ispita cea mai mare pentru un astfel de creștin constă în aceea că-i acordă deplină credibilitate acestei entități, preferând-o în locul rudelor, prietenilor și, mai ales, părintelui său duhovnicesc.

Iubiții mei fii sufletești,

Reflectând la astfel de situații ce tind să se înmulțească exponențial în rândul tinerilor și chiar al celor aflați la vârsta maturității, am considerat că este de folos să

semnalez apariția acestui nou fenomen în viața comunităților creștine, rugându-i și îndemnându-i pe fiii noștri duhovnicești să fie cât mai vigilenți și să nu cedeze în fața acestei mari provocări, ce ne trimite cu gândul la cea dintâi ispitire a omului, din Grădina Edenului. Atunci, diavolul insidios, deghizat în șarpe, îi îmbia pe protopărinții Adam și Eva să guste din pomul cunoștinței binelui și răului, promițându-le că, prin încălcarea poruncii lui Dumnezeu, vor deveni și ei dumnezei, asemenea Celui ce i-a creat, iar cei doi, dându-i crezare, aveau să facă experiența amară a întreruperii comuniunii de viață cu Părintele ceresc și, după căderea lor în păcat, întregul neam omenesc. Din fericire pentru noi, acea comuniune a fost restaurată de Noul Adam, Hristos Domnul, prin Întruparea, moartea jertfelnică și Învierea Sa din morți, făgăduindu-ne totodată că, prin credință dreaptă și împărtășirea din Trupul Său omenesc îndumnezeit, vom avea parte de viața veșnică în Împărăția lui Dumnezeu.

Acum, vrăjmașul nostru cel dintâi, invidios pe omul căruia Dumnezeu i-a oferit o nouă șansă de mântuire, se folosește de toate mijloacele din dotare *ca să-i înșele chiar și pe cei aleși*²⁶, iar cea mai eficientă armă a sa, folosită deja împotriva oamenilor în diverse situații, este chiar această teribilă creație artificială a omului înzestrat cu inteligență naturală de către Dumnezeu, Creatorul său și al tuturor celor văzute și nevăzute. A nu se înțelege că tehnologia aceasta sofisticată este bântuită de niscaiva duhuri necurate și, prin urmare, ar trebui să o respingem a priori ca pe un rău în sine. Însă trebuie să recunoaștem că, spre deosebire de oricare alte instrumente sau mecanisme, din pricina cărora omul poate rătăci de la calea cea dreaptă, tehnologia digitală bazată pe inteligență artificială pare a fi cea mai periculoasă pentru sănătatea mintală și duhovnicească a oamenilor care fac uz de ea și, după cum se știe, a cucerit deja întreaga lume. Nu există vreun domeniu de activitate care să funcționeze fără aceasta, iar tinerii de toate vârstele și chiar persoane trecute de vârsta maturității sunt deja dependente de ea. Elevi de gimnaziu și liceu, studenți și profesori, funcționari și demnitari publici și mulți alții își rezolvă deja temele specifice apelând la serviciile gratuite sau plătite ale inteligenței artificiale; o practică generalizată care, pe termen lung, poate atrage consecințe grave asupra utilizatorilor, a căror capacitate de gândire și creație se va diminua vizibil, din pricina atrofierii funcțiilor cognitive ale creierului. Dar în ceea ce privește adicția sau dependența de dispozitivele electronice „inteligente”,

---

²⁶ Matei 24, 24

au fost trase deja multe semnale de alarmă din partea specialiștilor cu studii și competențe în domeniu și nu este cazul să mai insistăm asupra acestui aspect.

Ceea ce ne preocupă în mod special și, totodată, ne îngrijorează pe noi, slujitorii Bisericii, este curiozitatea multor persoane de a explora zona aceasta a informaticii în chestiuni ce țin de spiritualitate, de nevoia omului de a-și găsi liniștea sufletească, tulburată de mulțimea ispitelor și necazurilor vieții pământești. Constatând că inteligența artificială poate orice și, în plus, i se pare neutră, omul răvășit de gânduri apăsătoare se angajează într-o „relație” riscantă cu aceasta, asociind-o sau identificând-o fie cu persoane duhovnicești, fie chiar cu Însuși Dumnezeu, drept care „îi pune sufletul pe tavă”, destăinuindu-se fără a se mai simți rușinat și așteptând de la ea rețete de consolare și vindecare a rănilor sufletești. Și nu este dezamăgit, deoarece receptorul confesiunii sale din spatele ecranului îi oferă instant răspunsuri aparent corecte și satisfăcătoare, formulate sintetic din materiale preexistente în sistemul informațional al platformei digitale; mai mult, îi livrează soluții, sfaturi și chiar rugăciuni frumoase și la obiect, în funcție de natura suferinței. Însă ceea ce nu conștientizează persoana în cauză este faptul că inteligența artificială nu se poate ruga niciodată pentru sufletul său, nici nu-i va putea restaura echilibrul sufletesc zdruncinat de eșecuri și neîmpliniri, cu atât mai puțin îi va putea împărtăși harul vindecării și iertării de păcate. Aceasta numai Dumnezeu-Cuvântul întrupat, Mântuitorul Iisus Hristos, Persoana divino-umană care intră realmente în comuniune cu persoana umană, o poate face în Sfânta Taină a Spovedaniei, prin intermediul slujitorului Său, preotul duhovnic.

Gândindu-mă la o altă primejdie ce-i paște pe mulți, în aceste vremuri cumplite, și anume **consumul de droguri**, cu efecte tragice pentru sănătatea biologică și psihică a omului, îmi răsună și acum în minte cuvintele de îmbărbătare ale vrednicului de pomenire Mitropolit Bartolomeu Anania, adresate într-o celebră predică tinerilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, pe care le consider extrem de actuale și potrivite, inclusiv pentru această nouă primejdie, **consumul de inteligență artificială**, despre care mi-am îngăduit să vorbesc în cuvântul meu pastoral. *„Este în firea lucrurilor ca un tânăr să fie curios, spunea marele nostru ierarh cărturar. Dar, oricât ai fi de curios, nu-ți vei pune mâna într-un cuib de vipere. Țineți minte de la mine: din orice deprindere rea și din orice viciu există o cale de întoarcere. De la consumul de*

*droguri nu există cale de întoarcere. Oprți-vă curiozitatea la pragul acestui mare pericol al vieții noastre sociale*²⁷.

În aceeași logică, îmi îndrept și eu rugămintea și îndemnul nu doar către tineri, ci spre toți consumatorii de inteligență artificială, sub toate formele ei, prin cuvinte asemănătoare, privind tentația curiozității și dorința neostoită de a afla cât mai multe lucruri: **Știu că nu vă puteți lipsi de acest instrument tehnologic, care face deja parte din viața celor mai mulți dintre frățiile voastre, dar puteți limita timpul de folosire a lui pentru a vă păstra sănătatea mintală și duhovnicească. Și, ca să nu fiți păgubiți iremediabil în forul cel mai intim al ființei voastre, nu vă deschideți sufletele în fața ecranelor, oricât de insistent v-ar îmbia ispitorul cel de demult. I-a înșelat o dată pe strămoșii neamului omenesc în zorii creației și, prin ispita durerii, a încercat să-L ucidă pe Însuși Dumnezeu, dar nu i-a reușit, pentru că iubirea jertfelnică a Mântuitorului Hristos a fost mai puternică decât ura diavolului.**

Să rămânem statornici în dreapta credință, să cercetăm Casa lui Dumnezeu, să avem grijă de suflet, păstrându-ne dramul de umanitate ce ne-a mai rămas în această lume dominată de lăcomie, trufie, ură, dezbinare și război, sub toate formele lui, și să ne rugăm Maicii Domnului și sfinților toți să ne ocrotească de tot răul, iar rugăciunea, fie particulară, acasă, fie comunitară, în sfintele biserici, s-o facem cu toată convingerea că, dincolo de chipul sfântului reprezentat în icoană, stă prezentă persoana căreia ne adresăm, care ne aude, ne înțelege și ne răspunde tainic, picurând în suflet, în minte și în inimă balsamul mângâietor al harului divin.

Cu aceste gânduri despre Cuvântul întrupat, Care ne-a restaurat chipul deformat din pricina păcatului, făcând posibilă din nou comunicarea și comuniunea cu Dumnezeu, vă îmbrățișez părintește în Hristos Domnul, Cel ce din iubire față de noi Se naște duhovnicește an de an și în ieslea sufletelor noastre, și vă doresc din inimă tuturor dreptcredincioșilor creștini să petreceți cât mai frumos sfintele sărbători de Crăciun, participând cu bucurie la ospățul euharistic și la masa recunoștinței din ziua praznicului *Nașterii Domnului*, cântând împreună cu cei dragi colinde și imne de laudă

---

²⁷ Fragment din predica rostită la Mănăstirea Nicula, județul Cluj, în data de 15 august 2000, cu prilejul hramului așezământului monahal, închinat sărbătorii *Adormirii Maicii Domnului*.

lui *Hristos, Mesia, chip luminos*, rugându-ne pentru cei necăjiți și întristați, făcându-le bine celor săraci și neajutorați și nădăjduind că bunul și înduratul Dumnezeu Se va milostivi de noi și în anul care vine, 2026, binecuvântându-ne cu pace, sănătate și înțelepciune. **La mulți ani!**

Al vostru de tot binele doritor și către Hristos Domnul rugător,

† C i p r i a n

Arhiepiscopul Buzăului și Vrancei